Jerome Klapka Jerome

Jalové myšlenky lenivého člověka

KNIHA
PRO SVÁTEČNÍ ZAHÁLKU

VYŠEHRAD

Translation © Milan Žáček, 2017
Cover illustration © Daniel Verner, 2017

ISBN 978-80-7429-891-2

PŘEDRAHÉ A MILOVANÉ
PŘÍTELKYNI
MÝCH ZLÝCH I ZÁŘNÝCH DNÍ –
PŘÍTELKYNI,
KTERÁ MI V POČÁTEČNÍ FÁZI NAŠÍ ZNÁMOSTI
LECKDY NESVĚDČILA, ALE KTERÁ
SE ČASEM STALA MOU NEJMILEJŠÍ KAMARÁDKOU –
PŘÍTELKYNI,
KTERÁ, AČ JSEM JI UŽ TOLIKRÁT ODLOŽIL,
SE MI (UŽ) NIKDY NEMSTÍ –
PŘÍTELKYNI,
KTERÁ, AČ K NÍ VŠECHNY ČLENKY NAŠÍ DOMÁCNOSTI
PŘISTUPUJÍ SE ZNAČNOU ODTAŽITOSTÍ
A NA NIŽ S PODEZÍRAVOSTÍ POHLÍŽÍ I MŮJ VLASTNÍ PES,
JE MI PŘESTO DEN ODE DNE BLIŽŠÍ
A NA OPLÁTKU MNE STÁLE VÍCE PROSYCUJE
AROMATEM SVÉHO PŘÁTELSTVÍ –
PŘÍTELKYNI,
KTERÁ MI NIKDY NEVYČÍTÁ CHYBY, NIKDY SI NECHCE
PŮJČOVAT PENÍZE A NIKDY NEMLUVÍ SAMA O SOBĚ –
DRUŽCE
MÝCH ZAHÁLČIVÝCH HODIN, TIŠITELCE MÝCH STRÁZNÍ,
DŮVĚRNICI MÝCH RADOSTÍ A NADĚJÍ –
MÉ NEJSTARŠÍ A NEJSILNĚJŠÍ
DÝMCE,
S VDĚČNOSTÍ A LÁSKOU
PŘIPISUJI
TENTO DROBNÝ SVAZEK.

O kočkách a psech

Není jazyka, který by dokázal vylíčit, co jsem si od nich vytrpěl dnes ráno. Začalo to Gustavem Adolfem. Gustav Adolf (v přízemí mu zkráceně říkají „Gusty“) je velice hodný pes, pokud se nachází uprostřed rozlehlého lánu nebo na větší návsi, ale doma ho mít nechci. Myslí to dobře, ale tento dům mu nevyhovuje co do velikosti. Protáhne se a skácí dvě židle a kdovíco dalšího. Zavrtí ocasem, a pokoj rázem vypadá, jako by jím prošla pustošivá armáda. Nadechne se, a uhasí oheň.

Při večeři se vkrade pod stůl, chvíli tam leží a poté zničehonic vstane; první náznak, že se Gusty dává do pohybu, nám vyjeví stůl, který začne působit, jako by ho přepadla touha začít metat kozelce. Všichni se ho horečně chopíme a pokusíme se ho udržet ve vodorovné poloze, načež se Gusty začne vzpírat, neboť nabude dojmu, že se proti němu kují nějaké zlomyslné pikle, propadne strachu a na posledním obraze souvisejícím s touto scénou je obvykle převrácený stůl a rozházená večeře vklíněná mezi dvě neuspořádané vrstvy rozčilených mužů a žen.

Dnes ráno přišel svým obvyklým způsobem, k němuž se podle všeho nechal inspirovat americkým cyklónem, a první, co udělal, bylo, že ocasem smetl

ze stolu šálek s kávou, kteroužto přemístil přesně do středu mé vesty.

Chvatně jsem se zvedl od stolu, počastoval ho slovy „------“ a rychle k němu vyrazil. Ve dveřích byl dříve než já. A tam se setkal s přicházející Elizou s vajíčky v rukou. Eliza vyjekla „uf!“, posadila se na podlahu, přičemž vajíčka zaujala různé pozice na koberci, kde se také rozplácla, a Gustav Adolf odešel. Zavolal jsem na něj a důrazně mu doporučil, aby zamířil přímo dolů a nejbližší hodinu mi nešel na oči. Zdálo se, že mne bere za slovo. Vyhnul se uhláku a zmizel, zatímco já se vrátil do pokoje, usušil se a dosnídal. Ujistil jsem se, že se odebral na dvůr, ale když jsem o deset minut později nahlédl do chodby, znovu seděl nad schodištěm. Okamžitě jsem ho vykázal do přízemí, ale Gusty jen štěkl a začal poskakovat, takže jsem se šel podívat, v čem je potíž.

Spočívala v Tittums. Seděla na předposledním schodu odshora a nechtěla ho nechat projít.

Tittums je naše kotě. Velká je asi jako masová roláda. Měla prohnutý hřbet a láteřila jako medik.

Tittums umí klnout, že vás polévá hrůza. I já se v tomto ohledu občas projevím, ale vedle ní jsem pouhý amatér. Abych pravdu řekl – a prosím, nechť to zůstane mezi námi; nechtěl bych, aby se vaše manželka dozvěděla, že něco takového říkám –, ženy těmto věcem nerozumí; ale mezi námi dvěma řečeno, muži prospěje, když si občas zanadává. Klení je ventil, kterým v neškodném výdechu uniká vztek, jenž by jinak mohl napáchat vážné vnitřní újmy na duševním mechanismu. Když muž pronese slova jako: „Jářku, můj dobrý, milý pane. Co vás u všech sluncí, měsíců a hvězd přivedlo k takové lehkovážnosti (smím-li

použít takového výraziva), že jste mi svou lehkou a jemnou nohou s takovou silou došlápl na kuří oko? Jste snad tělesně neschopen pochopit směr, jímž se ubíráte? Vy… vy jeden milý, chytrý mladý pane!“ nebo něco v tomto duchu, hned se cítí lépe. Klení má na naše rozjitřené vášně stejně zklidňující účinek jako rozbíjení nábytku nebo práskání dveřmi; a mimoto je mnohem méně nákladné. Klení v muži udělá pořádek stejně jak špetka střelného prachu pročistí komín nad prádelnou. Občasný výbuch oběma udělá velmi dobře. Chovám nemalou nedůvěru k mužům, kteří nikdy nezaklejí, nikdy divoce nekopnou do stoličky nebo zbytečně prudce neprohrábnou oheň. Bez výpusti v nás zlost vyvolávána neustálými životními strázněmi bude jen kypět a hnisat. Drobné roztrpčení, které ze sebe záhy nevypudíme, v nás bude bobtnat a promění se v trápení a nad drobnou urážkou budeme přemítat tak dlouho, až ve skleníku neustálých úvah naroste do velké dotčenosti, v jejímž jedovatém stínu vyklíčí nenávist a pomstychtivost.

Klení těmto pocitům ulevuje – přesně taková je jeho funkce. Při jedné příležitosti jsem to vysvětlil své tetičce, ale té se to nezdálo. Odpověděla mi, že takové pocity bych v sobě neměl vůbec pěstovat.

To jsem řekl i naší Tittums. Řekl jsem jí, že by se za sebe měla stydět, neboť i ona byla vychována v křesťanské rodině. Když slyším nadávat starého kocoura, tolik mi to nevadí, ale nesnesu, když se takto projevuje malé kotě. U tak malého tvora je to vskutku skličující.

Zasunul jsem si Tittums do kapsy a vrátil se ke stolu. Na chvilku jsem na ni zapomněl, a když jsem se pak podíval, zjistil jsem, že se mi vykroutila z kapsy na stůl a snaží se spolknout pero; potom vstrčila

tlapku do kalamáře a převrhla ho; potom si tlapku olízla a nakonec začala opět láteřit – tentokrát na mne.

Postavil jsem ji na podlahu a tam se s ní začal hádat Tim. Opravdu bych byl rád, kdyby se Tim staral o sebe. Není mu nic do toho, co to kotě dělá. Sám to ostatně není žádný svatoušek. Je to teprve dvouletý foxteriér, ale do všeho strká nos a naparuje se jako prošedivělá kolie.

Přišla i Tittumsina matka a Tim má teď poškrábaný čumák, za což jsem notně rád. Všechny tři jsem vykázal na chodbu, kde se v tomto okamžiku perou. Já jsem celý od inkoustu a cloumá mnou zlost, a jestli si dnes ráno na mne bude dovolovat ještě někdo z psího či kočičího rodu, mohu tomu výtečníkovi poradit, aby si s sebou přivedl i zřízence pohřebního ústavu.

Přesto kočky a psy obvykle chovám ve velké oblibě. Jaká jsou to báječná stvoření! Coby společníci jsou mnohem lepší než lidé. Nehádají se s vámi ani neodmlouvají. Nikdy nemluví sami o sobě, naopak poslouchají, když o sobě hovoříte vy sami, a ještě se tváří, že je taková konverzace baví. Nikdy nemají pitomé poznámky. Při večeři k slečně Brownové na opačné straně stolu nikdy nepoznamenají, že jim bylo vždycky jasné, že má velkou slabost pro pana Jonese (který se právě oženil se slečnou Robinsonovou). Nikdy si nespletou bratrance vaší manželky s jejím manželem a nepředstavují si, že jste její tchán. A mladého autora se čtrnácti tragédiemi, šestnácti komediemi, sedmi fraškami a dvěma burleskami v šuplíku se nikdy nezeptají, proč nenapíše nějakou hru.

Nikdy neříkají nepříjemné věci. Nikdy nám neříkají o našich chybách „jen pro naše dobro“. Nikdy

sarkasticky neutrousí: „Ty opravdu uděláš díru do světa, pokud o tebe tedy bude někdo stát.“ Nikdy nám nesdělují, jak to někdy dělávají ženy našeho srdce, že už nejsme ani náhodou tak milí, jak jsme bývali. Jsme pro ně pořád stejní.

Vždy nás rádi vidí. Stojí při nás za všech našich nálad. Jsou veselí, když jsme spokojení, střízliví, když nemáme chuť na žerty, a smutní, když cítíme zármutek.

„Haló! Jsi šťastný a chceš se pobavit? Dobře děláš; od toho tu jsem. Máš mě tady, skotačím kolem tebe, vyskakuji, štěkám, dělám piruety, jsem připravený na spoustu zábavy a nezbedností. Jestli mi nevěříš, podívej se mi do očí. Copak uděláme? Budeme skotačit v salonu a nábytek ať vezme čert, nebo vyrazíme na čerstvý, chladivý vzduch, proběhneme se po polích a z kopce a pěkně proženeme husy starého Gogglese! Jupí! Jen poběž!“

Anebo máte chuť být zticha a přemýšlet. Dobrá. Kočka si může lehnout na opěradlo křesla a příst a Montmorency se schoulí na koberci, bude mžourat na oheň, ale zároveň z vás celou dobu nespustí oko, kdyby vás náhodou zničehonic přepadla nějaká touha, třeba pokud jde o krysy.

A když si zaboříme tvář do dlaní a zalitujeme, že jsme se vůbec kdy narodili, nevypnou se a neprohlásí, že si za všechno můžeme sami. Nedoufají, že to pro nás bude varování. Naopak se k nám zlehka přitočí a dloubnou do nás hlavou. Pokud jde o kočku, ta se nám opře o rameno, načechrá nám vlasy a prostými, nehledanými slovy nám jakoby řekne: „Milý pane, je mi vás moc líto.“ A pokud jde o psa, ten k nám vzhlédne

těma svýma velkýma, upřímnýma očima a pronese jimi: „No, vždycky máte ještě mě. Životem projdeme společně a vždycky budeme stát při sobě, nebo ne?“

Pes je velice nerozvážný. Nikdy nezkoumá, jestli máte pravdu nebo ne, nikdy se netrápí otázkou, zda stoupáte nebo klesáte na žebříku života, nikdy se neptá, jestli jste bohatý nebo chudý, hloupý nebo moudrý, hříšník nebo světec. Jste jeho kamarád. To mu stačí, a ať se vám daří či nedaří, ať máte dobrou či špatnou pověst, ať jste poctiví nebo zavrženíhodní, bude při vás stát, aby vás utěšil, střežil vás a v případě potřeby za vás položil život – bláhový, bezduchý pes bez špetky rozumu!

Ach, ty věrný starý příteli s těma svýma hlubokýma, průzračnýma očima a rychlým, jasným pohledem, který pochopí všechno dřív, než to člověk stihne vyslovit, víš, že jsi pouze zvíře a vůbec ti to nemyslí? Víš, že ten klacek s prázdným pohledem a vypitým mozkem, který se venku opírá o sloupek, je nekonečně inteligentnější než ty? Víš, že každý omezený, sobecký darebák, který se živí podvody a úskoky, který nikdy neudělal dobrý skutek ani neřekl vlídného slova, který si nikdy nemyslel nic, co by nebylo podlé a nízké, co by nebylo výrazem mrzkého chtíče, jehož každý skutek je podvod, jehož každý výrok je lež – víš, ty čestné, statečné, nesobecké zvíře, že tihle kradmí zbabělci (a na světě jsou jich miliony) ti jsou nadřazeni, tak jako je slunce nadřazeno lojové svíčce? Oni jsou LIDÉ, víš, a LIDÉ jsou ti největší a nejvznešenější a nejmoudřejší a nejlepší tvorové v celém ohromném věčném vesmíru. To ti poví každý člověk.

Ano, ubohý pejsku, ty jsi velice hloupý, opravdu velice hloupý ve srovnání s námi chytrými lidmi, kteří

chápou všechno, co se týče politiky a filozofie, kteří zkrátka vědí všechno kromě toho, co jsme zač a odkud pocházíme a kam směřujeme a co jsou zač všechny věci mimo tento maličký svět a většina věcí v něm.

Ale nic si z toho nedělejte, kočičko a pejsku, oba vás máme rádi o to víc, že jste hloupí. My máme rádi, co je hloupé. Muži nesnesou chytré ženy a ženský ideál muže je někdo, komu mohou říkat „můj milý hlupáčku“. Je nesmírně příjemné narazit na lidi hloupější, než jsme my sami. Za to, jací jsou, je okamžitě milujeme. Pro chytré lidi musí být svět docela krušné místo. Obyčejní lidé je nemají rádi, a pokud jde o ně samé, navzájem se zcela upřímně nenávidí.

Jenže chytří lidé jsou v tak zanedbatelné menšině, že ve skutečnosti ani nezáleží na tom, jestli jsou nešťastní. Pokud dokážou žít v pohodlí lidé obyčejní, světu se, celkově vzato, bude dařit poměrně dobře.

Kočkám se přisuzuje, že jsou protřelejší než psi – že se starají víc o své vlastní zájmy a nejsou tak slepě oddané zájmům svých kamarádů. A nám mužům a ženám takové sobectví přirozeně vyráží dech. Kočky rozhodně mají ve větší oblibě rodinu, která má v kuchyni koberec, než rodinu, která jej nemá; a pokud se v domě vyskytuje mnoho dětí, volný čas raději tráví u sousedů. Ale vzato kolem a kolem, kočky jsou očerňovány. Když se s nějakou spřátelíte, bude vám stát po boku v dobrém i ve zlém. Všechny kočky, které jsem kdy měl, mi byly opravdu spolehlivými kamarádkami. Jednou jsem měl kočku, která mne pronásledovala všude, kam jsem se pohnul, až to působilo poněkud trapně a já ji musel prosit, aby mi prokázala laskavost a nedoprovázela mne dál než na High Street. Když jsem se vracel pozdě domů, čekávala na mne a vítala

mne na chodbě. Připadal jsem si s ní jako ženatý pán, jenže ona se mne nikdy nezeptala, kde jsem byl, a pak stejně nevěřila tomu, co jsem jí řekl.

Jiná moje kočka se pravidelně každý den opíjela. Hodiny se potloukala kolem dveří do sklepa, aby do nich mohla při první příležitosti vniknout a slízat všechno, co mezitím nakapalo z pivního sudu. O tomto jejím zvyku se nezmiňuji, abych kočičí plémě vychvaloval, ale pouze abych poukázal na to, jak se některé jeho zástupkyně podobají lidem. Pokud opravdu existuje stěhování duší, tento exemplář zcela jistě brzy splní parametry správné křesťanky, neboť hned vedle její lásky k pití pro ni byla typická marnivost. Jakmile chytila mimořádně velkou krysu, přinesla ji do místnosti, kde jsme právě všichni seděli, položila mezi nás mrtvé tělo a čekala, až ji pochválíme. Panebože! Jak přitom naše dívky ječely.

Ubohé krysy! Zdá se, že žijí pouze proto, aby kočky a psi získávali uznání za jejich zabíjení a chemici vydělali balík peněz vynalézáním jedovatých přípravků na jejich hubení. A přesto je na nich něco fascinujícího. Pojí se s nimi určitá podivnost a zlověstnost. Jsou velmi prohnané a silné, ve velkém počtu přímo strašlivé, kruté a tajemné. Hemží se jimi opuštěné domy, kde na drolících se stěnách visí rozlámané a zpuchřelé okenní rámy a v rezavých závěsech se s vrzáním kývají dveře. Znají potápějící se loď a tu opouštějí, přičemž nikdo neví kam a jak. Ve svých skrýších si šeptají, jak na zámeček padne zkáza a slavné jméno zemře v zapomnění. Provádějí ohavné činy v příšerných kostnicích.

Bez krys se neobejde žádná hrůzostrašná historka. V příbězích o přízracích a vrazích cupitají místnostmi

rozléhajícími se spoustou ozvěn, za táflováním je slyšet hryzání jejich zubů, z děr v červotočem prolezlých goblénech vykukují jejich lesklá očka a uprostřed noci přízračně piští, zatímco se kolem polorozbořených věží žene kvílivý vítr a s lkaním tklivým, jako by vycházelo z úst bědující ženy, se prohání pustými a neobydlenými komnatami.

A umírající vězni v odporných kobkách upírají oči do děsivého přítmí, kde jejich červené oči žhnou jako třpytivé uhlíky, v mrtvolném tichu poslouchají šramot jejich ostrých drápků a hrůzou ječí ve tmě, v níž až do kuropění zůstávají jako na trní.

Velice rád čtu příběhy o krysách. Mrazí mne při nich do morku kostí. Mám rád příběh o biskupu Hattovi a krysách. Jak víte, tento podlý biskup měl ve svých sýpkách uskladněnou velkou spoustu obilí, kterého se však hladovějící lidé nesměli ani dotknout, a když ho pak o jídlo naléhavě prosili, nahnal je do stodoly, zavřel vrata, stodolu zapálil a nechal všechny uhořet. Příštího dne však přicupitaly tisíce a tisíce krys, které byly vyslány vykonat na něm spravedlnost. Biskup Hatto prchl do své tvrze uprostřed Rýna, zabarikádoval se v ní a představoval si, že je v bezpečí. Jenže krysy řeku přeplavaly, prohlodaly si cestu i bytelnými kamennými zdmi a na místě, kde seděl, ho zaživa sežraly.

Na kamení zuby si nabrousily dosti
a teď ohlodávají biskupovy kosti;
po masu z každého jeho údu prahnou
a pomstu na něm vykonají strašnou.

Ach, jak rozkošná historka.

Pak máme ještě příběh o krysaři z Hamelnu, který napřed svým pískáním odlákal krysy a poté, co starosta nedodržel slib, který tomuto muži dal, odvedl všechny místní děti do nitra nedaleké hory. Jak pozoruhodná stará legenda! Přemýšlím, co asi tak znamená, a zdá má vůbec nějaký význam. Jako by se pod jejím kolébavým rytmem ukrývalo něco zvláštního a hlubokého. Nedává mi spát, ten obraz podivného, tajuplného starého pištce, který se s pískáním ubírá úzkými hamelnskými uličkami, a dětí, jež ho následují na křepčících nožkách a se zahloubanými, dychtivými tvářemi. Starší lidé se je snaží zastavit, ale děti jim nevěnují pozornost. Slyší podmanivou, čarodějnou hudbu a musí za ní jít. Odejdou od nedohraných her, z lhostejných rukou jim vypadávají hračky. Netuší, kam pospíchají. Promlouvá k nim mystická hudba a ony ji bezmyšlenkovitě následují, aniž se ptají kam. Zní a rezonuje jim v srdcích a veškeré další zvuky utichají. A tak Krysařovou ulicí opouštějí Hameln.

Někdy mne napadá, jestli je Krysař opravdu mrtvý, jestli třeba stále ještě nebloumá našimi ulicemi a po polních cestách a nehraje už jen tak potichu, aby ho slyšely pouze děti. Proč mají ty tvářičky najednou tak vážný a zasmušilý výraz, když na chvíli ustanou v skotačení a v hlubokém zaujetí začnou kamsi napínat zrak? Když se jich na to zeptáme, jen zavrtí kudrnatými hlavičkami a se smíchem vyrazí zpátky za svými kamarády. Ale já si představuji, že právě poslouchaly kouzelné tóny starého Krysaře, a možná těmi svými jasnými očky zahlédly jeho prazvláštní, přízračnou postavu, jak nikým jiným nepovšimnuta proplouvá okolními přelévajícími se davy.

Občas jeho pískání uslyšíme i my dospělé děti. Ale toužebné tóny k nám doléhají z příliš velké dálky a hlučný, burácivý svět o sobě neustále dává vědět tak hlasitě, že snovou melodii snadno přehluší. Jednoho dne však líbezné, smutné tóny zazní plnou, zvučnou silou a tehdy i my, jako ty malé děti, odhodíme v dál své hračky a vydáme se za jejím voláním. Milující ruce se za námi budou upínat, aby nás zastavily, hlasy, které jsme se naučili poslouchat, na nás budou volat, abychom nikam nechodili. My však láskyplné paže jemně odstrčíme, projdeme truchlícím domem a otevřenými dveřmi. Neboť nám v srdcích bude znít ta divoká, podivná hudba, a tehdy i my pochopíme smysl její písně.

Kéž by lidé zvířata milovali, aniž by nad nimi po způsobu tolika z nás propadali sentimentu. Otrlejšími hříšnicemi jsou v tomto ohledu ženy, nicméně i naše rozumově založené mužské plémě domácí mazlíčky absurdním zbožňováním často degraduje na pěkné protivy. Známe exaltované mladé dámy, které si po přečtení *Davida Copperfielda* našly malého, dlouhosrstého psíka neurčité rasy vyznačujícího se otravným zlozvykem kritizovat mužské kalhoty, které po letmém obeznámení dokáže zhodnotit odfrknutím, jímž vyjádří, jaký v něm probouzejí odpor a znechucení. Dívky k takovému zvířeti líbezně žvatlají (pokud je nablízku někdo, kdo by je mohl slyšet), celují je na čumák a nadmíru dojemným způsobem si k líci tisknou jeho neumytou hlavu, ačkoliv jsem si povšiml, že se k těmto něžnostem uchylují především ve chvílích, kdy jsou na dohled nějací mladí muži.

Pak existují staré dámy, které uctívají vypaseného a dýchavičného pudla plného blech. Kdysi jsem znal

dvojici starých panen, jež se společně staraly o jakousi klobásu na nožkách, které říkaly pes. Každé ráno tomuto stvoření teplou vodou omývaly tvář. K snídani pravidelně mívalo skopovou kotletu a v neděli, kdy jedna z oněch dam odcházela do kostela, druhá vždy zůstávala doma, aby mu dělala společnost.

Existuje řada rodin, které v životě veškerou pozornost upírají na psa. Kočky, mimochodem, nekritický obdiv snášejí jen málokdy. Kočka je obdařena poměrně vyspělým smyslem pro absurditu a podobným nesmyslům obvykle vlídně, ale rezolutně utne tipec. Psům se však podle všeho zamlouvají. Své páníčky v těchto vylomeninách podporují, což má za následek, že v kruzích, o nichž se zde rozepisuji, je to, co „náš drahý Fido“ udělal, dělá, udělá, neudělá, může udělat, nemůže udělat, umí udělat, rád udělá, má v úmyslu udělat, nemá v úmyslu udělat a byl by býval udělal, věčným námětem rozhovorů od rána až hluboko do noci.

Veškerá konverzace, již v těchto případech tvoří ty největší výplody imbecility, se vztahuje výhradně k tomuto zpropadenému zvířeti. Rodina celý den sedí v jedné řadě, sleduje ho, komentuje jeho počínání, líčí si, co všechno provedl, rozplývá se nad jeho přednostmi a se slzami v očích vzpomíná, jak se jim jednoho dne na dvě hodiny ztratil, načež ho domů mimořádně surově dovlekl řezníkův učeň, který, když mu otevřeli, psa jednou rukou třímal za kůži na zátylku a druhou mu dával jeden pohlavek za druhým.

Jakmile se tito lidé z oněch trpkých vzpomínek vzpamatují, začnou se vzájemně předhánět ve výbuších obdivu k té němé tváři, až se některý z fanatičtějších členů rodiny přestane ovládat, na onoho

nešťastného čtyřnožce se v záchvatu zběsilé lásky vrhne, přivine si ho k srdci a začne se nad ním rozplývat. Ostatní, sžíraní žárlivostí, poté také vyskočí, popadnou psa, jak jim to jen dovolí lačnost jejich city zmítaného příbuzného, a dají průchod další vlně lichotek a výrazů oddanosti.

U těchto lidí se všechno děje skrze psa. Pokud se chcete začít dvořit jejich nejstarší dceři nebo přimět hlavu rodiny, aby vám zapůjčila zahradní válec, případně matku, aby se stala členkou Společnosti za vyškrtnutí kornetistů z divadelních orchestrů (na každý pád je škoda, že něco takového neexistuje), musíte začít u psa. Musíte si zajistit jeho souhlas předtím, než vám ostatní vůbec popřejí sluchu, a pokud, což je velmi pravděpodobné, na vás ono zvíře, jehož upřímnou psí povahu dokonale zkazilo nepřirozené jednání zbytku rodiny, začne vztekle štěkat, pochopíte, že vaše úsilí je jednou provždy ztracené.

„Pokud Fido k někomu nepřilne," pronese dopředu zamyšleně pan otec, „mám za to, že dotyčnému nelze důvěřovat. Víš, Marie, jak často to říkám. Fido, Bůh mu žehnej, prostě ví, co a jak."

Aby ho čert spral!

A když si pomyslíte, že ten neurvalý mrzout kdysi býval nevinné štěně samá noha a hlava, zábavné a hravé, štěně, které hořelo ambicí stát se velkým hodným psem a štěkat jako máma.

Ach běda, jak nás život všechny mění. Svět mi připadá jako obrovský, obludný mlýnek, do nějž se jedním koncem cpe to, co je čerstvé, optimistické a čisté, a z druhého konce leze jen to staré, svraštělé a nabručené.

Podívejte se i na tu Mícu Uvážlivou s tím jejím mdlým, ospalým pohledem, vážným, pomalým krokem a vznešeným, upjatým vystupováním; kdo by si pomyslel, že to kdysi bývala modrooká, zběsilá, rozevlátá, překotná a bláznivá rachejtle, které jinak říkáme kotě?

Jakou má kotě úžasnou vitalitu! Je vskutku něco nádherného na způsobu, jak v těch drobných bytostech kypí život. Pobíhají sem a tam, mňoukají a skotačí, tancují na zadních nohách, předními všechno objímají, válejí sudy, zůstávají ležet na hřbetě a kopou do vzduchu. Tak silně jimi prochvívá životní síla, že nevědí, co se sebou mají dělat.

Vzpomeneš si, čtenáři, kdy jsme něco takového cítili my dva? Vzpomeneš si na ty nádherné dny naší čerstvé mladosti – jak jsme se při návratu domů po měsícem ozářené cestě také cítili příliš plni života, abychom dokázali jít střízlivým krokem, a museli jsme skákat a hopsat a máchat rukama a křičet, až si manželky farmářů, které tma zastihla na polích, myslely – a to zcela oprávněně –, že jsme se zbláznili, a držely se co nejblíže živých plotů, zatímco my tam stáli a nahlas se smáli, když jsme je viděli, jak kvapně berou nohy na ramena, a pak je na rozloučenou ještě postrašili divokým zavýskáním, a jak nám tekly slzy, aniž jsme tušili proč? Ach, ten nádherný mladý ŽIVOT, jenž nás korunoval za krále země, který proudil všemi našimi rozechvělými žílami, až jsme měli pocit, že se vznášíme, který nám prochvíval tepajícími mozky a říkal nám, abychom neváhali a vydali se dobýt svět, který se nám vzdouval v mladických srdcích, až jsme toužili otevřít náruč a přivinout si k hrudi všechny lopotící se muže, ženy a malé děti a všechny, všechny je milovat.

Ach! Jak skvostné dny to byly, hluboké, plné dny, kdy nám nadcházející život jako neviditelné varhany hlaholil v uších zvláštní, toužebnou hudbou a naše mladá krev jako válečný oř ržála touhou vyrazit do boje. Ale běda, tep se nám už zpomaluje a zklidňuje, staré klouby nám stravuje revmatismus, našli jsme zalíbení v křesle a v dýmce a pro chlapecké nadšení už máme pouze úšklebek. Ale kéž by se dal ten božský život ještě jednou, alespoň na okamžik, zažít!

Obsah

Předmluva 7

O zahálce 9

O zamilovanosti 17

O trudnomyslnosti 27

O finanční tísni 34

O marnivosti 42

O tom, jak prorazit 52

O počasí 60

O kočkách a psech 71

O stydlivosti 86

O malých dětech 96

O jídle a pití 106

O zařízených pokojích 116

O svršcích a vystupování 127

O paměti 138

JEROME KLAPKA JEROME

JALOVÉ MYŠLENKY LENIVÉHO ČLOVĚKA

Z anglického originálu Idle Thoughts of an Idle Fellow,
vydaného v Londýně v roce 1886, přeložil Milan Žáček
Ilustrace na přebalu Daniel Verner
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
roku 2017 jako svou 1672. publikaci
Vydání ve Vyšehradu první. AA 6. Stran 152
Odpovědná redaktorka Radka Fialová
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Doporučená cena 198 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-891-2